

OPUŠTĚNÁ ROTA

Boj amerických v^ýsadkářů
o přežití v afghánských horách

GREGG ZOROYA

OMNIBOOKS

Opuštěná rota

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.omnibooks.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

OMNIBOOKS

Gregg Zoroya

Opuštěná rota – e-kniha
Copyright © Omnibooks, 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

This edition published by arrangement with Da Capo Press, an imprint of Perseus Books, LLC, a subsidiary of Hachette Book Group, Inc., New York, New York, USA. All rights reserved.

Copyright © 2017 by Gregg Zoroya
Translation © 2018 Daniel Dominik
ISBN 978-80-882-7400-1 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-882-7410-0 (ePDF)
ISBN 978-80-877-8898-1 (ePUB)
ISBN 978-80-877-8899-8 (Mobi)

GREGG ZOROYA

**OPUŠTĚNÁ
ROTA**

Boj amerických výsadkářů
o přežití v afghánských horách

OMNIBOOKS

2018

PŘEDMLUVA

Velení spojené speciální operační jednotky jsem se ujal v červnu 2008. Když jsem chtěl pochopit a ocenit boj, který naši vojáci vedli, rychle jsem si uvědomil, že vzdálené hory v provinciích Kúnar a Núristán v severovýchodním Afghánistánu poskytují neproniknutelné útočiště pro několik mezinárodních teroristických skupin. Měsíc po mém převzetí velení došlo k bitvě o Wantu, která sloužila k přilákání mezinárodní pozornosti k této oblasti. Také vyzdvihla tvrdý boj, který tam vedl prapor „Rock“ - 2. prapor 503. výsadkového pěšího pluku 173. výsadkové brigády.

Byla to válka jedenadvacátého století proti teroristickým povstalcům. Mladí američtí výsadkáři tam šli do boje zblízka podobajícímu se těm, jaké pěchota zažila ve Vietnamu, Koreji a druhé světové válce. Čelili odhodlaným nepřítelům, kteří často ovládali vyšší terén, a rozhodně to byl nepřítel, který toužil bojovat s Američany. Proti pozdějším bojům v Afghánistánu jsme v té době neměli dostatek zdrojů. Chyběla nám dostatečná letecká podpora, víc zdravotnických evakuačních vrtulníků nebo pozemní podpora. Neměli jsme dostatek vojáků do frontové linie.

Zatímco světová pozornost se zaměřila na rozšíření války v Iráku, Rock vedl zoufalé ozbrojené střety často proti přesile, mnohdy jen se svým výcvikem, odhodláním a odvážnými činy, které jim pomáhaly zvítězit.

Média věnovala jistou pozornost rotě „Battle“ praporu, jejíž hrdinské činy v nechvalně proslulém údolí Korengal byly popsány v oceněném dokumentárním filmu *Restrepo* a v knize *Válka*. Ale boje v údolí severně od Korengalu byly relativně zahaleny tajemstvím. Nacházely se tam dvě čety a velitelská jednotka z roty Chosen, sesterské rotě Battle.

Tihle paragáni si říkali „Chosen Few“. Ve skutečnosti byli podle všeho vyvoleni osudem, aby zažili některé z nejbrutálnějších podob války. Ve třech velkých bitvách a několika menších šarvátkách odolali neustálému koordinovanému úsilí nepřítelů je zničit.

Po patnácti měsících boje obdrží dvě třetiny rotě Chosen Few Pur-

purové srdce, dva její příslušníci získají Medaili cti, dva dostanou Záslužný kříž, více než deset je vyznamenáno Stříbrnou hvězdou a víc než dvacet obdrží Bronzovou hvězdu za statečnost. Jen zřídka v kronikách moderních válek prokázali bojující muži takovou týmovou spolupráci, odvahu a bojovné srdce jako rota Chosen Few.

Lidé často pohlíží s úžasem na dřívější generace amerických vojáků v boji, včetně slavné největší generace druhé světové války, jako by usuzovali, že se takový druh bojovníků objevil a zase zmizel a takové už nikdy nevidíme. To ale není pravda. Pokud nás rota Chosen Few něco naučila, pak to, že odvaha a sebeobětování jsou v mladých mužích a ženách v řadách americké armády dnes stejně silné jako kdykoliv předtím. Vojáci speciálních jednotek, konvenčních jednotek, aktivní nebo v záloze - náš národ by měl být vděčný, že takové vojáky má. Výsadkáři, jako ti z Chosen Few, předvedli, co může naše země nakonec očekávat od svých bojovníků - oddanost, obětavost a pevnou vůli. Tohle je americký příběh, který se odvahou a hrdinstvím vyrovná jakémukoliv v naší historii.

William H. McRaven
admirál (americké námořnictvo, ve výslužbě)

*Cítím jak slabá a zbytečná musí být má slova
ve snaze utěšit vás
ve vašem zármutku z tak ohromující ztráty.*

Abraham Lincoln
z dopisu z roku 1864 matce truchlící za syny zabitě v boji

ÚVOD

Sami a pod útokem

Takže tohle bude konec

Ryan Pitts ležel potřísněný vlastní krví; tělo dvaadvacetiletého výsadkáře bylo proděravělé střepinami vybuchujících granátů tak, že měl úplně nepoužitelné nohy. Jeho přátelé byli všude kolem něj mrtví. Ostatní se stáhli. Pitts se opřel o hliněnou zeď uvnitř pozorovacího stanoviště obloženého pytlí s pískem v neznámém údolí hornaté provincie východního Afghánistánu, jedenáct tisíc kilometrů od domova v New Hampshire. Přitáhl si pušku do klína a seděl skrčený v rohu bojového postavení otočený směrem, z kterého nepřítel zaútočil.

Chci zabít dva nebo tři než nakonec zabijí oni mne.

I přes rámus střelby a výbuchů jsme slyšeli nepřátelské bojovníky vzdálené jen pár metrů, jak na sebe pokřikují v paštunštině, v dáří nebo v některém z těch podivných núristánských dialektů, kterým nerozuměli ani afghánští armádní tlumočníci. Bolest z jeho zranění nebyla kupodivu tak hrozná. Ryanův nervový systém byl stále v šoku z výbuchu, který ho odhodil jako hadrovou panenku a zasypal ho přívalem kovových střepin. Po tváři mu stékala krev z rozříznutého čela. Clona střepin byla tak hustá, že několik malých částecek téměř proděravělo dva úzké černé pamětní náramky, jež Ryan nosil s vyrytými jmény vojáků z Chosen Few, kteří zemřeli během čtrnácti měsíců, kdy on a ostatní muži z jeho výsadkové roty bojovali v tomto údolí skalních útesů a dech beroucích výšek.

* * *

Všem se přezdívka jejich roty Chosen Few líbila. Byla to slovní hříčka související s označením jednotky: rota C neboli rota Chosen 2. praporu - „Rock“ - 503. výsadkového pěšího pluku 173. výsadkové brigády. „Nebeští válečníci“. Výsadkáři.

Přezdívka Chosen Few měla pro ty muže ve věku kolem dvaceti let mnoho významů. Cítili se díky ní obzvláště cenní. Možná proto, že mnozí z nich pocházeli z míst nebo rodin, kde je vychovávali tak, aby se cenní necítili. Kde otcové zemřeli nebo zmizeli. Kde se rodiče nikdy nevezali nebo se rozešli. Kde matky propadly drogám a zanechaly své syny zoufalé a toužící po rodině. Některých z těchto mužů se ujali prarodiče, když byli chlapci, a vychovávali je do dospělosti. Pro jiné to znamenalo jen trpělivě vyčkávat, dokud nebyli dost staří, aby mohli odejít a začít si budovat vlastní život, což nakonec znamenalo přihlásit se do armády.

Ryan vyrůstal, aniž poznal otce. Jeho rodiče se nikdy nevezali a rozešli se rok po jeho narození. Jeho matka pracovala jako sekretářka - vdala se, rozvedla a znovu se vdala - jeho rodina zápasila s nedostatkem peněz a žila skromně.

Když v roce 2003 letěl v osmnácti letech na základní výcvik do Fort Sill v Oklahomě, bylo to poprvé, kdy cestoval letadlem. Struktura a jasný účel armády - to vše dávalo Ryanovi smysl, když narukoval. Střecha nad hlavou, jídlo, zdravotní péče a nemusel si s ničím z toho dělat starosti. A muži, se kterými prodělával výcvik, vyskakovali s nimi z letounů nebo bojoval po jejich boku - došlo mu, že by ho nikdy nepustili, jako to udělali jiní. A víc než to; zjistil, že by za toto dítě z rozvráceného domova v podstatě položili své životy.

Někteří z jeho výsadkářských parťáků, kteří teď leželi poblíž něj mrtví nebo ranění, byli tiší a uzavření. Jiní byli hluční a ve vztahu k armádním pravidlům a nařízením nezodpovědní. Několik z nich umělo neuvěřitelně načasovat vtíp a měli talent pro imitování, díky kterému se všichni váleli smíchy. Jen pár jich bylo někdy fakt otravnými.

Ale Ryan zjistil, že je to rodina. Jako kdyby měli stejnou krev. Víc než to, byla to rodina, kterou si všichni muži zvolili. Ne taková, jakou máte přidělenou při narození, o tom nemohlo být pochyb. Ryan dokonce odmítl povýšení na nadrotmistra, jen aby mohl zůstat u 2. čety roty Chosen. A když měla přijít jejich nejhorší noční múra, tak jak se to stalo v palčivém horku před úsvitem v neděli v červenci 2008, bratři by se postavili mezi Ryana a cokoliv, co by se ho snažilo zabít. Pohnuli by se - a pohled na to by byl strhující - *směrem k příchozí střelbě*.

Zbytek světa prostě neměl tušení.

Od května předchozího roku bojovali výsadkáři z roty Chosen v řadě bitev a přestřelek, aby se vyhnuli zničení v údolí Vajgal, s mnohem větším počtem divokých horských válečníků posílených dobře vycvičenými teroristickými skupinami Afghánců, Pákistánců, Arabů, Čečenců a Uzbeků. Americká veřejnost by klidně mohla žít na jiné planetě.

Doma lidé čekali v dlouhých frontách, aby mohli utratit 500 dolarů za první iPhone, nebo se hádali, aby dostali poslední knihu J. K. Rowlingové o Harry Potterovi, případně civěli na působivé fotky patnáctileté hvězdy studia Disney Miley Cyru v časopise *Vanity Fair*. Hádali se, zda si Barry Bonds a jeho 756 homerunů zaslouží uznání kvůli skandálu se steroidy, nebo zda Tony Soprano v poslední epizodě seriálu HBO skutečně zemřel u večeře. Hypotéky se hroutily; vyhlídky Baracka Obamy na zvolení prezidentem stoupaly, a George W. Bush hnál do Iráku „vlnu“ dvaceti tisíc vojáků, aby pozvedli skomírající válečné úsilí.

Ta poslední událost měla přímý vliv na štěstí těchto výsadkářů. Ne že by o tom měl někdo doma ponětí. Přesouvání americké vojenské pozornosti na Irák vedlo americké válečné úsilí v Afghánistánu k tomu, co uniformovaní vůdci eufemisticky popisovali jako „šetření zdrojů“. Všichni toho museli udělat víc s méně zdroji - méně letounů, méně průzkumných dronů, méně vojáků. V tomto světě přísně odměřovaných vojenských zdrojů bylo pravděpodobně nejvíce opomíjeným údolím Vajgal. Jizvy serpentin táhnoucí se mezi tyčícími se svahy, obydlenými pouze tvrdou válečnickou subkulturou oddělenou od Paštúnů, Tádžiků nebo Hazárů, kteří obývali zbytek Afghánistánu.

Země zde byla brutálně nehostinná. Když výsadkáři v květnu 2007 poprvé vstoupili do údolí na palubě vrtulníku bojujícího s řídkým vzduchem, aby dosáhl jejich nejbližší základny, vystoupili na předsunutém stanovišti jménem Ranch House vystavěném ve stěně hory ve výšce více než 2100 metrů nad mořem. Někteří z nich z účinků výšky zvraceli, už když šli poprvé ke kasárnám.

Budou na té hoře bojovat o život a později znovu na útesech úzkého kaňonu poblíž údolí Vajgal, a ještě později zde, kde nyní ležel krvácející Ryan Pitts, připravený zabít co nejvíce nepřátel, než oni zabijí jej. Boje během jara, léta a podzimu 2007 v údolí Vajgal a pak během zimy, jara a léta 2008 změnily některým z Chosen Few smysl života. Někteří se obrátili blíž k Bohu a jiní víru úplně ztratili. Ale téměř všichni do posledního objevili něco, co nikdy neočekávali - lásku. Bylo to ohromné

zjevení, obzvláště pro ty, kdo si prošli obtížným dětstvím, kdy hladověli po náklonnosti, kdy nevěděli nic o bezpodmínečném obětování.

Když tohoto dne první paprsky denního světla naplnily údolí bohatou safírovou modří a okolní kopce náhle vybuchly sluch rvoucím rozpoutaným násilím, někteří z těchto lidí byli zasaženi spolu s Ryanem. RPG, sovětské kulometry PK a útočné pušky kalašnikov pálily všechny najednou na rozestavěnou bojovou základnu, kterou výsadbáři začali před pěti dny budovat na dně údolí. Nepřítel nemířil přival palby jen na bojovou základnu, ale i výš, na řadu terasovitých políček s pozorovacím stanovištěm obloženým pytlí s pískem, vojáky zvaném Topside, kde byl Ryan předsunutým pozorovatelem.

Rota Chosen Few byla nyní vržena do něčeho, co se stane nejkrvavější bitvou jednoho z možná nejkrvavějších turnusů, které museli američtí vojáci vydržet od chvíle, kdy proudová letadla naletěla do „Dvojčat“ v New Yorku, Pentagonu ve Washingtonu a do osetého pole u Shanksvillu.

* * *

Když střelba brzy ráno začala, bylo na základně a v pozorovacích stanovištích devětačtyřicet Američanů. Nacházelo se tam dalších třia dvacet afghánských vojáků, rozdělených mezi bunkr pro řízení provozu jižně od pozic 1. družstva a zakopaných v pozicích podél severní strany základny. Útočilo na nás možná třikrát nebo i více mužů - jednotky bojovníků z teroristických organizací jako al-Káida, Mohamedova armáda nebo Armáda spravedlivých, kterým pomáhali místní policisté a obyvatelé Wantu. Ve tmě se připlížili k obraně výsadbářů a umístili své zbraně v budovách, živých plotech a dokonce ve vrcholcích stromů v kruhu kolem částečně dokončené základny a nedalekého stanoviště Topside.

Půl hodiny po začátku útoku byl Ryan na pozorovacím stanovišti posledním živým. Když vyhlédl za val z pytlů s pískem, viděl těla svých přátel.

Jen před pár minutami vykřikl z druhého konce bludiště jejich obraných pozic zraněný rotmistr Matt Gobble: „Je tam někdo naživu?“ Gobble byl na pozorovací stanoviště přidělený. I on viděl všude těla svých vojáků. Výbuch RPG ho omráčil a pokropil nespočetnými malými střepinami. Těžko se z následků výbuchu vzpamatovával. Měl

pocit, že si nedokáže urovnat myšlenky. Přímou vedle něj, stále naživu, byl specialista Tyler Stafford pokrytý zraněními od střepin a vypadalo to, jako by krev prýštila z každého čtverečního centimetru jeho těla.

Když Gobble po svém výkřiku nic nezaslechl, spolu se Staffordem napůl klopýtali, napůl se plazili přes zábranu z žiletkového drátu, která tvořila vnější perimetr pozorovacího stanoviště. Pohybovali se po jedné z teras a pak dolů k nejbližší americké bojové pozici vzdálené asi padesát metrů. Terasy tu byly po generace a nabízely proužky půdy vhodné pro horské zemědělce. Gobble se Staffordem šplhali dolů z náspů, aby z Topside unikli. Když Gobble později zjistil, že tam nechal parťáka, pocítil vinu, která ho bude v nadcházejících letech trápit a při vzpomínce na to se rozpláče hanbou: „Měl jsem to vědět.“ Ale jak to mohl vědět? Ani on, ani Stafford neslyšeli od Ryana žádnou odpověď, když Gobble volal. Nepřítel byl velmi blízko. Možná dokonce za hradbou z pytlů s pískem, kde Pitts ležel. Někteří byli určitě za velkým balvanem, který tvořil roh pozorovacího stanoviště. To znamenalo, že nepřítel byl v podstatě uvnitř zábranami vymezeného vnitřního prostoru. Jeden z nich se dokonce vyklonil za skálou s AK47 a vystřelil na Gobblea, když se Staffordem vyklouzli.

Ryan se obával, že nepřátelé prostě namíří pušky přes okraj stěny z pytlů s pískem a dorazí ho. A najednou tu byl sám a vystrašený. Sáhł po rádiu a zašeptal do mikrofonu veliteli roty Chosen Mattovi Myerovi, který byl dole v obleženém objektu a z provizorního velitelství se zoufale snažil bitvu zvládnout.

„Zůstal jsem jediný naživu,“ řekl Pitts tlumeným hlasem. „Všichni ostatní jsou buď pryč, nebo mrtví.“

Myera zabolelo u srdce. Ale na velitelském stanovišti měl vlastní břímě umírajících a zraněných výsadkářů všude kolem sebe. Absolvent West Pointu klidně řekl Ryanovi pravdu - není tu nikdo, koho bych mohl poslat.

Údolím se dál rozléhal hluk soupeřících smrstí střelby. Z nepřátelských pozic nahoře a dole na hřebenech hned za perimetrem rozestavěné bojové základny a nahoře na skalách stěn kaňonu se na Američany valila palba. Viděli všechny opevněné pozice, kde byli výsadkáři přitisknuti k zemi. Měli je před sebou vyložené jako úhlednou řadu cílů.

Výsadkáři bojující spolu s několika armádními ženisty a mariňáky, kteří pracovali jako poradci afghánských vojáků, a byli také zde, se bránili množstvím přilétajících střel a RPG odvetnou palbou. Stříleli na

záblesky z hlavní, hýbající se větve nebo na nezřetelné obrysy lidských postav v zatemnělých oknech nebo za podrostem. Nad bojištěm se tvořil hustý opar prachu a kouře z hořících hromad naskládaných pásů textilie, kterou Američané používali při stavbě opevnění. Uprostřed stoupal k obloze inkoustově zbarvený sloup kouře z hořícího vraku Humvee. Ve vozidle byla nejlepší obranná zbraň, jakou Američané ten den měli. Systém naváděných raket, tak přesných a s tak smrtícím účinkem, že mu islamističtí teroristé říkali „Prst Boží“. Byla to první věc, na kterou toho rána zacílili svou úvodní salvu a téměř okamžitě ji zásahy RPG zničili.

Povstalci použili kulometnou palbu, aby výsadbáře vytlačili z jejich jediného opevněného minometného postavení na základně. Donutili je opustit minomet ráže 120 mm, který mohl vnést mezi nepřátelské pozice spoušť. Stejná salva kulek vyřadila jeden z pouhých dvou těžkých kulometů ráže půl palce, které výsadbáři používali pro svou obranu.

Nyní se všichni vojáci krčili ve čtyřech izolovaných ostrůvcích okopů obložených pytli s pískem, u nichž stál na jedné straně obrněný Humvee. Dvě desítky vojáků afghánské armády, přidělených k rotě Chosen, bojovaly ze svých vlastních obranných postavení postavených blízko nedokončeného opevnění.

Ryan Pitts přijal na Topside zprávu od Myera. Buď sem někoho pošlete, nebo pozorovatelské stanoviště padne, řekl svému veliteli potichu a odhlásil se.

„Devět-dva, končím.“

Pitts přemýšlel, co by mohl ještě udělat. Na hlavní pušky M4, kterou držel v rukou, měl podvěšený granátomet. Nabil jej granáty ráže 40 mm. Namířil zbraň téměř kolmo k obloze a vypálil. Granát vyletěl obloukem nahoru a on si na vteřinu myslel, že spadne zpět přímo na něj. Ale místo toho přistál ve směru, ze kterého útočil nepřítel. Vypálil pár dalších granátů. Použil rádio, aby navázal spojení s nejbližší skupinou výsadbářů, skrčených v bojových postaveních dole u paty svahu s terasami asi o padesát metrů dál. Jeho parťák rotmistr Brian Hissong zapnul přijímač a slyšel Pittse, jak dává instrukce, aby stříleli nad pozorovací stanoviště a vytvořili tak deštník kulek, a možná tak zabránili nepříteli, aby ho zničil. Hissong ho poslechl, zahájil palbu z M4 a mířil přímo nad obranné valy stanoviště Topside.

Opuštěná rota

Když Pitts způsobil spoušť mezi povstalci, než mohli zahájit poslední útok, zjistil, že se už nebojí. V podstatě se do něj vkradl pocit klidu. Teď už nemohl udělat nic jiného než čekat na útok.

V klíně držel pušku a slyšel hlasy.

Přicházejí.